Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

HE 194/2021 VP HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI LIIKENTEEN PALVELUISTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA JA SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) pitää hallituksen esitystä tärkeänä. Ehdotetut muutokset perustuvat lähettyjen työntekijöiden muutosdirektiiviin (EU) 2018/957 ja tieliikennettä koskevaan muutosdirektiiviin (EU) 2020/1057. Direktiivien tavoitteena on lisätä lähetettyjen kuljettajien sosiaalista suojelua ja turvata samalla liikenteen harjoittajien vapaus tarjota valtioiden rajat ylittäviä palveluja tasapainoisella tavalla.

Lähettyjen työntekijöiden muutosdirektiivin 3 artiklan 3 kohdan mukaisesti direktiiviä sovelletaan tieliikennealaan sellaisen säädöksen soveltamispäivästä, jolla muutetaan direktiiviä 2006/22/EY valvontavaatimusten osalta ja jossa vahvistetaan direktiiviin 96/71/EY ja direktiiviin 2014/67/EU liittyvät, työntekijöiden lähettämistä työhön maantieliikennealalla koskevat erityiset säännöt.

Lähetettyjä kuljettajia koskevan erityissääntelyn tavoitteena on osana muita liikkuvuuspaketin ehdotuksia selkeyttää nykysääntelyä ja yhdenmukaistaa täytäntöönpanoa ja tieliikenteenharjoittajilta vaadittavia hallinnollisia vaatimuksia Euroopan unionin jäsenvaltioissa. Ehdotuksien tavoitteena on myös parantaa valvontaviranomaisten yhteistyötä jäsenvaltioiden välillä ja luoda parempia valvontaedellytyksiä viranomaisille.

Suomeen lähetettyihin työntekijöihin tulee sovellettavaksi työntekijöiden lähettämisestä annettu laki (447/2 016). Kabotaasin on katsottu aina kuuluvan lähetettyjen sääntelyn piiriin. Kyse on ulkomaisen palvelujentarjoajan suorittamasta rajat yli tehtävästä kuljetuspalvelusta Suomessa.

Työehdot

Suomeen lähetettyjen kuljettajien työehtojen määräytymisen periaatteet eivät muutu ja kuljetusalla sovelletaan alan yleissitovaa työehtosopimusta jatkossakin.

Ehdotuksilla toteutetaan ns. lähetettyjen työntekijöiden muutosdirektiivi implementointi maantiekuljetuksissa samoin kuin direktiivi on jo implementoitu muille aloille 1.12.2020 alkaen lailla (743/2020). Tuolloin maantieliikenteen työssä soveltamisalan ulkopuolelle jäävät palkkausta, kustannusten korvausta, pitkäkestoista lähettämistä, lähettämisen ennakkoilmoituksen täsmennystä ja vuokratyötä koskevat lisäykset ja muutokset. Ehdotuksilla saatettaisiin edellä mainitut säännökset sovellettavaksi

myös tiekuljetusalan työssä ja siten lähetettyjen kuljettajien työehdot ja palkkaus määräytyisivät samoin kuin ne jo muilla aloilla määräytyvät.

Siten lain (743/2020) voimaantulossäännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että vahat säännökset olisivat voimassa 31.1.2022 tammikuuta asti ja 1.2.2022 alkaen lain säännöksiä sovellettaisiin Suomeen lähetettyihin kuljettajiin. Mikäli kuljettaja olisi lähetetty Suomeen ennen 1.2.2022 sovellettavaksi tulisi kuuden kuukauden siirtymäaika.

Lähetettyjen työntekijöiden muutosdirektiivin implementoinnin yksityiskohdat on kerrottu tarkemmin hallituksen esityksessä HE 71/2020 vp.

Soveltamisalarajaus

Ehdotuksessa on rajattu työntekijöiden lähettämisestä annetun lain soveltamisen ulkopuolelle tieliikennettä koskevaan muutosdirektiiviin (EU) 2020/1057 mukaisesti:

- kahdenväliset kuljetukset tavaroiden ja matkustajien osalta,
- kun kuljettaja ajaa jäsenvaltion alueen halki kuormaamatta tai purkamatta rahtia ja ottamatta kyytiin tai laskematta kyydistä matkustajia, sekä
- kahdenvälisissä kuljetuksissa yhdistetyn kuljetuksen aloittavan tai lopettavan maantieosuuden suorittaminen.

Hallinnolliset vaatimukset ja valvonta

Erityissääntelyn johdosta tiekuljetuksissa alihankintatilanteissa tulee tehdä erityinen lähettämisilmoitus. Tämä tukee EU-tason ja kansallista valvontaa tienvarsilla ja myös jälkikäteistä valvontaa. Tähän liittyy EU-tasolla yhteinen IMI-tietojärjestelmä ja sinne EU:n jäsenvaltioon sijoittautuneen tieliikenteenharjoittajan velvollisuus tehdä ilmoitus kuljettajan lähettämistä ja sen yhdenmukainen tietosisältövaatimus. Tätä kautta viranomaiset saavat tietoa valvontaa varten. Kun alihankintatilanteissa hallinnollisia vaatimuksia yhdenmukaistetaan, ei enää näissä kuljetuksissa vaadita edustajan asettamista.

Lisäksi kuljettajalla tulee olla ehdotusten mukaan jäljennös lähettämisilmoituksesta, todisteet Suomessa toteutettavasta kuljetuspalvelusta ja ajopiirturin tiedot. Liikenteenharjoittajalla olisi myös velvollisuus toimittaa jälkikäteen viranomaiselle tietoja tämän pyynnöstä.

Uudistukset edistävät työsuojeluviranomaisten ja myös muiden viranomaisten valvontaa. Lähetettyjen kuljettajien työehtojen valvonta kuuluu työsuojeluviranomaiselle.

Muissa lähettämistilanteissa kuten vuokratyössä ja yritysryhmän sisäisissä siirroissa sovelletaan edelleen nykyisiä säännöksiä työsuojeluviranomaiselle tehtävästä ilmoituksesta.

Neuvotteleva virkamies Päivi Kantanen

Jakelu	Eduskunta, Liikenne- ja viestintävaliokunta
Tiedoksi	TEM Kirjaamo Tarja Kröger, TEM Liisa Heinonen, TEM Kimmo Ruth, TEM Antti Neimala, TEM Raimo Luoma, TEM